På de båda fälten i centrum av denna bild från Floda kyrka ser vi Holger Danske döda Burman.

Det första spåret av svensk folkvisa finns i Floda kyrka

Till dags dato har Svenskt visarkiv samlat in omkring 100,000 visbelägg upptagande nära 400,000 katalogkort. Det första belägget man har på en svensk folkvisa härstammar från en bildunderskrift i Floda kyrka. Denna visa om "Holger Dansk och Burman" förekommer sedan i ett hundratal versioner.

Den forskare som vill veta något om hur forna tiders människor tänkte och kände, hur de såg på sig själva och sin omvärld, har många och skiftande vägar att följa. En av dem, och långtifrån den sämsta, är emellertid folkvisevägen. Uppe på en vind på Styrmansgatan i Stockholm sitter ett halvt dussin män som mer än andra ser som sin uppgift att göra denna väg allt bredare och framkomligare, även med risk att bli betraktade som snustorra pedanter genom sin åstundan att inordna folkvisan, denna romantiska blå blomma, i hyllor, fack och kartotek.

Svenskt visarkiv grundades 1951 av skeppsredare Sven Salén och professorn i nordisk och jämförande folklivsforskning Dag Strömbäck, tillsammans med en rad övriga forskare med musikhistorisk, litterär och folkloristisk inriktning. Till dessa hörde fil. lic. Ulf Peder Olrog, själv en visskrivare av rang, men framför allt en av Europas främsta visforskare.

Arkivets uppgift är enligt stadgarna "att skapa översikt över det äldre svenska vismaterialet; att medelst kopiering på lämpligt sätt bevara representativa och värdefulla delar av detta material; att ställa handskrivna och i övrigt svåråtkomliga vissamlingar till forskares och visans vänners förfogande genom att anordna ett centralt arkiv med kopierat material; att i samarbete med vetenskapliga institutioner insamla och bevara primärmaterial för visforskningar; att verka för systematisk utforskning av svenska visor genom att bland annat organisera utbyte av kopierat material mellan olika svenska institutioner; samt att befrämja samverkan inom nordiska visforskningen genom olika utbyten i syfte att möjliggöra överblick över hela det nordiska materialet."

— Nämnd diskuterar vad som menas med folk och folklig samband med visor säger dr Olrog, brukar den numera understrykas att det främst är den omständigheten att den förändrats och formats av traditionen som gör att den kan kallas folklig. Och detta villkor fyller ju "Holger Dansk och Burman" högst grad.

800 olika vistyper

Arkivets vissamlingar omfattar omkring 800 olika vistyper och dessa är indelade i huvudgrupper-na ballader, efterklangsvisor, visor, småvisor, sånglekar, skillingtryck. Skillingtryck var förr den bestsellern som kunde gå ut i 50—60 upplagor eller hundratusentals exemplar och sålde som varmlimpa. Handlare i tobak och kolonialvaror var i storstad almänhet tämligen alltid bestod också dessa skillingtryck av kärleksvisor som nästan alltid en strykande dödsgång men det är ett misstag att tro att det alltid rörde sig om skäligen enkla och konstnärligt tarvliga alster. Många av de gamla skillingtryck som blev datidens schlagers och det hände inte alltför sällan att man offrade dagsförtjänsten på ett tryck som innehöll operaaria av Mozart. Den kulturgärning som dessa skillingtryckstryckare förde med sig kan knappast underskattas.

I första hand har man på Arkivet kopierat och systematiserat redan förefintliga vissamlingar, men vad gäller de medeltida balladerna har ett minst sagt storartat upptäckararbete utförts tillsammans med Sveriges Radio. Genom en intensiv och ofta tålamodsprövande forskning har man kunnat spåra upp och spela in en mängd av dessa levande fossilier som medeltidsballaderna i själva verket är. Oftast har det varit kvinnor som fört denna vistradition vidare under det senaste århundradet. Den märkligaste av alla dessa balladsångerskor är Svea Jansson från Nagu socken i Åbolands skärgård. Hon tror sig kunna över tusen visor. Av 25 olika nu bevarade balladtyper har hon kunnat ge varianter till 19 stycken. Vid inspelningsarbetet, säger dr Olrog, har Radion i betydande mån fått tillfälle att kompensera för sina övriga traditionsförstörande effekter. Insatsen när det gällt att bevara dessa ännu kvarlevande ballader har varit ovärderlig, betonar dr Olrog.